

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ**

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра фінансів, обліку і аудиту

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

та завдання до практичних занять з дисципліни

«БАНКІВСЬКІЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

Харків – 2024

Методичні вказівки розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри фінансів, обліку і аудиту від 25 березня 2024 року, протокол № 7.

Методичні вказівки рекомендовано для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування і фондовий ринок» другого (магістерського) рівня.

Укладач

доц. К. А. Карачарова

Рецензент

доц. О. Д. Стешенко

ЗМІСТ

ВСТУП	4
Практичне заняття 1. Планування у банку	5
Практичне заняття 2. Управління системою платежів і розрахунків у банку	7
Практичне заняття 3. Управління залученим та позиченим капіталом банку	9
Практичне заняття 4. Особливості банківського менеджменту	12
Практичне заняття 5. Управління активами банку, розміщених у цінні папери	14
Практичне заняття 6. Банківський маркетинг	17
Практичне заняття 7. Управління персоналом банку	20
Розрахункові завдання з курсу «Банківський менеджмент»	23
Список рекомендованої літератури	29

ВСТУП

Банківська система України відіграє важливу роль у формуванні ринкових відносин, розвитку відповідної інфраструктури, посиленні стабілізаційних процесів та здійсненні структурних реформ в економіці. Банки беруть активну участь як у виробництві, так і в житті пересічних громадян та активно впливають на економічні та соціальні процеси в суспільстві.

В умовах економічної нестабільності, інфляції та бюджетного дефіциту ключове значення в управлінні банком має якісний менеджмент, який залежить насамперед від кваліфікації, знань та досвіду банківських працівників.

Вивчення теоретичних основ менеджменту в різних аспектах, таких як формування та розподіл ресурсів, прибутковість, ризик та ліквідність, а також набуття навичок управління діяльністю конкретних фінансово-кредитних установ (банків), є необхідними елементами підготовки магістра з фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Банківський менеджмент» для здобувачів вищої освіти в галузі знань 07 «Управління та адміністрування» всіх форм навчання за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» містить перелік тем, проблемних питань, тестових завдань, розрахункових завдань та список рекомендованої літератури для підготовки до практичних занять.

Практичне заняття 1

ПЛАНУВАННЯ У БАНКУ

Мета заняття: ознайомитися з сутністю та роллю стратегічного і оперативного планування в банківській діяльності, вивчити особливості бюджетування в банку, здійснення корегування планових показників і моніторингу виконання планів.

Дайте відповідь на запитання:

- 1 Фінансовий менеджмент та його місце у системі управління банком.
- 2 У чому полягає різниця між місією та стратегічною метою діяльності банку?
- 3 Які основні групи методів застосовуються для реалізації фінансових стратегій управління банком.
- 4 Розкрийте зміст контрольною функції управління банківською діяльністю.

Оберіть правильну відповідь:

- 1 Мета управління фінансовою діяльністю банку може полягати в:
 - А) максимізації прибутків;
 - Б) мінімізації ризиків;
 - В) максимізації прибутків з одночасною мінімізацією ризиків;
 - Г) максимізації прибутків за умови обмеження рівня ризиків;
 - Д) максимізація вартості банку.
- 2 У чому полягають основні принципи аналізу діяльності комерційного банку:
 - А) науковий характер, оперативність та ефективність;
 - Б) правильність складання бухгалтерської звітності;
 - В) своєчасне інформаційне забезпечення;

Г) об'єктивність, плановість, системність;

Д) систематичність та дієвість.

3 Метод банківського менеджменту, що використовується для ефективного формування й використання ресурсів і являє собою систему поточних, оперативних і довгострокових планів:

А) планування;

Б) прогнозування;

В) казначейське управління;

Г) ваш варіант відповіді.

4 Що є метою менеджменту персоналу в банку?

А) аналіз якості роботи персоналу;

Б) зниження плинності кадрів;

В) підвищення рівня професійних знань;

Г) підвищення заробітної плати співробітників.

5 Чи ви вважаєте вірним твердження, що стратегія довгострокового акценту характеризується невисокою дохідністю та низьким ризиком?

А) так;

Б) ні.

Дайте коротке обґрунтування відповіді.

Література [1, 2, 8].

Практичне заняття 2
УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ПЛАТЕЖІВ І РОЗРАХУНКІВ
У БАНКУ

Мета заняття: ознайомитися з сутністю управління системою платежів і розрахунків у банку в банківській діяльності.

Дайте відповідь на запитання:

1 Які методи узгодження фінансових планів може використовувати менеджмент банку?

2 Яким чином здійснюється формування дохідної і витратної частин бюджету банку?

3 У чому полягає мета оперативного планування в банку?

4 З яких елементів складається SWOT-аналіз?

5 Особливості планування ефективного функціонування філій банку.

Оберіть правильну відповідь:

1 Система планів сучасного банку включає:

А) стратегічний план банку;

Б) плани розвитку банку (поточні, тактичні, оперативні, диспозитивні);

В) довгострокові банківські плани;

Г) бізнес-плани банку.

2 Тактичні плани передбачають:

А) місію, загальні цілі, способи їх досягнення і розрахований на тривалий період їх реалізації;

Б) конкретні способи використання кредитних ресурсів, необхідних для досягнення довготермінових цілей банку;

В) календарну послідовність реалізації заходів, досягнення стратегічних цілей, конкретизує зміст стратегічних дій.

За ознакою горизонту планування стратегічне планування може бути:

- А) довгостроковим;
- Б) середньостроковим;
- В) короткотерміновим;
- Г) оперативним;
- Д) всі відповіді є вірними.

3 Необхідними умовами ефективного функціонування системи фінансового планування в банку є:

А) система планування повинна бути побудована на наявній в банку системі центрів відповідальності, повноважень, контролю, інакше реалізація навіть найкращих планів буде неефективною;

Б) процес корегування фінансових планів повинен встигати за змінами в організаційно-штатних і фінансових структурах і системах управління банком;

В) фінансова діяльність банку повинна бути формалізована так, щоб для вирішення задач планування можна було застосовувати математичні методи, включаючи моделювання;

Г) процес фінансового планування повинен бути неперервним: одночасно з використанням і аналізом результатів виконання плану одного періоду, приймаються фінансові плани на наступний період;

Д) в плануванні потрібно використовувати багатоваріантні підходи: необхідно розраховувати «оптимальну», «песимістичну» та «оптимістичну» версію фінансового плану.

4 Чи ви вважаєте вірним твердження, що фінансовий план розвитку портфеля банківських продуктів призначений для інтеграції вартісних моделей окремих продуктів в фінансовий план розвитку банку?

- А) так;
- Б) ні.

Дайте коротке обґрунтування відповіді.

Література [3, 6, 9].

Практичне заняття 3

УПРАВЛІННЯ ЗАЛУЧЕНИМ ТА ПОЗИЧЕНИМ КАПІТАЛОМ БАНКУ

Мета заняття: ознайомлення зі структурою банківського капіталу, методами оцінювання вартості капіталу банку, вивчення особливостей процесу планування потреби в капіталі, оптимізації рівня капіталізації банку.

Дайте відповідь на запитання:

- 1 Методи оцінювання вартості банківського капіталу.
- 2 Які чинники зумовлюють потребу в нарощуванні капіталу банку?
- 3 Базельські вимоги щодо достатності капіталу.
- 4 Проблеми і перспективи адаптації міжнародних стандартів формування капіталу до практики банків в Україні.
- 5 Які джерела поповнення капіталу може використати банк, які їх переваги та недоліки з погляду банківського менеджменту?

Оберіть правильну відповідь:

- 1 Залишкова вартість активів банку після вирахування всіх його зобов'язань:
 - А) власні кошти банку; Б) капітал банку;
 - В) статутний капітал банку; Г) основні засоби банку.
- 2 Частина прибутку, яка виплачується емітентом корпоративних прав на користь власників корпоративних прав:
 - А) річна ставка відсотку; Б) дивіденд; В) податкова знижка.
- 3 Функції власного капіталу:
 - А) захисна; Б) оперативна; В) регулююча; Г) стимулююча;
 - Д) функція «стартового капіталу».

4 Які з цих тверджень є правильними:

А) наявність збитків у банку не є перешкодою для збільшення статутного капіталу банку;

Б) резервний капітал і нерозподілений прибуток банку входять до складу власного капіталу;

В) банки в Україні можуть створюватися у формі публічних і приватних акціонерних товариств;

Г) формування буферів капіталу збільшує вимоги центрального банку (НБУ) щодо мінімального рівня адекватності регулятивного капіталу банків;

Д) основними способами оцінювання величини капіталу банку є такі: за балансовою вартістю, за ринковою вартістю, за правилами регулюючих органів;

Е) важливою складовою фінансової стратегії банку, спрямованою на реалізацію основною мети – максимізації ринкової вартості та зростання добробуту власників, є дивідендна політика;

Ж) процес управління формуванням банківського капіталу – цілеспрямований вплив суб'єктів на об'єкти, представлені власним, залученим, позиковим капіталом, його вартістю і структурою, ризиками, шляхом використання інструментів фінансового механізму на всіх етапах життєвого циклу банку, орієнтованих на досягнення поставлених завдань, передбачених стратегію.

5 До нормативних вимог щодо банківського капіталу банків належать:

А) мінімальний розмір регулятивного капіталу;

Б) норматив адекватності регулятивного капіталу;

В) норматив достатності основного капіталу;

Г) мінімальний рівень контрциклічного буферу і буферу системної важливості.

6 Які з цих тверджень не є правильними:

А) банк з іноземним капіталом – банк, у якому частка капіталу, що належить хоча б одному іноземному інвестору, становить не менше 25 відсотків;

Б) капітал приписний – сума грошових коштів у вільно конвертованій валюті, надана іноземним банком філії для її акредитації;

В) державний банк – це банк, щонайменше 10 % статутного капіталу якого належать державі;

Г) НБУ має право вимагати від українського банку зменшення участі в капіталі дочірнього банку, закриття дочірнього банку, філії банку, створених на території інших держав, якщо нагляд за дочірніми банками або філією українського банку, створеними на території інших держав, який здійснюється органом нагляду іншої держави, є неефективним;

Д) реорганізація банку може здійснюватися шляхом злиття, приєднання, поділу, виділення, перетворення.

Література [1, 4-7].

Практичне заняття 4

ОСОБЛИВОСТІ БАНКІВСЬКОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Мета заняття: ознайомлення з особливостями банківського менеджменту.

Дайте відповідь на запитання:

1 Які переваги та недоліки зовнішніх джерел поповнення капіталу банку з погляду банківського менеджменту?

2 Що є вирішальним фактором при мобілізації банком додаткових ресурсів?

3 Які джерела формування ресурсів є найвигіднішими для банку з фінансової точки зору і чому?

Оберіть правильну відповідь:

1 Що дозволяє отримати інформацію про загальні тенденції формування пасивів комерційного банку?

А) аналіз динаміки складу та оцінювання власних коштів комерційного банку;

Б) аналіз депозитної політики банку;

В) оцінювання обґрунтованості залучення МБК;

Г) оцінювання ризику кредитного портфеля банку.

2 Оцінювання депозитної політики комерційного банку визначається за такими показниками:

А) середній строк зберігання вкладеної гривні;

Б) коефіцієнт використання депозитів;

В) величина депозитного проценту;

Г) рівень осідання коштів.

3 Оберіть правильне твердження:

А) залучені кошти мають значну питому вагу в пасивах банку, яка в за своїми розмірами наближається до власних коштів;

Б) метою банківського менеджменту у сфері управління зобов'язаннями банку є залучення достатнього обсягу коштів з найменшими витратами для фінансування тих активних операцій, які має намір здійснити банк;

В) банк, перенасичений ресурсами, але обмежений небагатьма прибутковими напрямками їх розміщення, зберігає або навіть зменшує депозитні ставки;

Г) обираючи метод управління залученими коштами, менеджмент банку має порівняти витрати, пов'язані з підвищенням депозитної ставки, та витрати, які супроводжуватимуть впровадження нецінових прийомів;

Д) в основу формування депозитних ставок покладено визначення базової облікової ставки НБУ, яка показує той мінімальний рівень дохідності, що задовольнить інвестора у разі вкладення власних коштів у конкретний банк.

4 Банк буде більш фінансово стійким, якщо у структурі залучених коштів будуть переважати:

А) строкові кошти;

Б) кошти до запитання;

В) депозити, залучені від інших банків;

Г) міжбанківські кредити отримані.

Література [4, 8].

Практичне заняття 5
УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ БАНКУ, РОЗМІЩЕНИХ У ЦІННІ
ПАПЕРИ

Мета заняття: набуття навичок щодо здійснення управління активами банку, розміщених в цінних паперах.

Дайте відповідь на запитання:

1 Кредитна політика банку: роль, зміст та розробка. Методичне забезпечення процесу кредитування.

2 Які методи зниження ризику кредитного портфеля може застосовувати менеджмент банку?

3 Які види диверсифікації кредитного портфеля застосовуються у банківській практиці?

4 Як формується резерв для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків?

5 У чому полягає сутність сек'юритизації активів банку?

6 Які методи використовуються для управління проблемними кредитами банку?

Оберіть правильну відповідь:

1 Принципами банківського кредитування є:

- А) зворотність;
- Б) платність;
- В) забезпеченість;
- Г) строковість;
- Д) ефективність;
- Е) безризиковість.

2 Скоординована сукупність дій у сфері розробки та реалізації кредитної політики, організації кредитного процесу шляхом безпосереднього впливу на кредитний портфель для досягнення стратегічних цілей діяльності банку:

- А) управління активами і пасивами;
- Б) управління кредитним портфелем;
- В) управління кредиторською заборгованістю;
- Г) складання плану реагування на ризик;
- Д) ваш варіант відповіді.

3 Які з тверджень є правильними?

А) основною метою управління кредитним портфелем банку є досягнення оптимального співвідношення між ризиком та прибутковістю, що супроводжують кредитну діяльність банку з урахування місії та стратегії розвитку банку;

Б) кредитні операції є активними банківськими операціями;

В) кредитний портфель банку являє собою сукупність наданих кредитів;

Г) відсоток за надання кредиту не повинен перевищувати вартість депозитних ресурсів;

Д) коли кредит надано позичальнику, з яким пов'язується певний ризик, то кредитна ставка перевищує базову на величину кредитного спреда, котрий відображає рівень ризику клієнта.

Основними функціями управління кредитного портфеля банку є:

- А) інформаційно-аналітична;
- Б) оптимізаційна;
- В) забезпечення диверсифікації кредитного ризику;
- Г) ваш варіант відповіді.

4 Які з тверджень є помилковими:

А) розвиток інвестиційних кредитних продуктів вимагає від банків переходу до клієнтоорієнтованого підходу, що означає націленість на встановлення стійких тривалих відносин з клієнтами, які забезпечать банкам лояльність клієнтів, розуміння їх намірів і дозволять усе більш якісно задовольняти потреби клієнтів;

Б) кредитний портфель банку слід розглядати як структурований портфель активів, що піддається оцінюванню, сегментації, класифікації та управлінню, характер якого документально заздалегідь визначається кредитною політикою – стратегією і тактикою банку щодо залучення коштів та спрямування їх на кредитування клієнтів банку на основі принципів кредитування;

В) управління кредитним портфелем банку має за мету балансування та стримування ризику усього портфеля, контролювати структуру кредитного ризику, що притаманний тим чи іншим ринкам, клієнтам, позичковим інструментам, кредитам та умовам діяльності;

Г) диверсифікація ризику передбачає спосіб трансформування боргових зобов'язань банку у ліквідні інструменти ринку капіталів шляхом випуску боргових цінних паперів, забезпечених пулом однорідних активів;

Д) система управління кредитним ризиком – це процес, за допомогою якого банк ідентифікує ризикоутворюючі фактори виникнення структурних компонент кредитного ризику, оцінює їх величини, здійснює їх моніторинг і контролює ризикові позиції з метою його мінімізації.

Література [2, 3, 8].

Практичне заняття 6

БАНКІВСЬКИЙ МАРКЕТИНГ

Мета заняття: вивчення теоретичних засад формування банківського маркетингу, забезпечення виживання банку, забезпечення рентабельної роботи банку в умовах нестабільного ринку, підвищення ліквідності банків.

Дайте відповідь на запитання:

- 1 Розкрийте основні принципи теорії портфеля.
- 2 Які основні типи портфелів цінних паперів може сформувати банк?
- 3 У чому полягає суть управління портфелем цінних паперів?
- 4 У чому полягає відмінність між активною та пасивною інвестиційною політикою банку на ринку цінних паперів?
- 5 Якими є основні характеристики цінних паперів?
- 6 За якими критеріями формують оптимальний портфель цінних паперів?
- 7 Як впливає значення коефіцієнта кореляції на величину ризику портфеля?
- 8 Що таке ринковий портфель цінних паперів? Як обчислити його структуру?

Оберіть вірну відповідь:

- 1 Управління портфелем цінних паперів:
 - А) це розподіл коштів між різними активами (акцій, облігацій тощо) у найбільш вигідній пропорції;
 - Б) співвідношення часток інвестицій у цінні папери різних видів та підприємств у певного інвестора;
 - В) це діяльність щодо його формування і підтримки з метою досягнення поставлених цілей при збереженні необхідного рівня доходності і мінімізації ризику та витрат, що пов'язані з ним;

Г) це міра можливості того, що настануть обставини, за яких інвестор може понести збитки, спричинені інвестуванням у портфель цінних паперів, а також операціями по залученню ресурсів до формування портфеля.

2 Ризик портфеля з двох видів цінних паперів з оптимальною структурою дорівнюватиме нулю, якщо коефіцієнт норм прибутку даних цінних паперів ρ_{12} складає:

А) 1;

Б) -1;

В) 0;

Г) 0,3.

3 Норма прибутку цінних паперів r_t , що мала місце у періоді t , обчислюється за формулою (де T – кількість періодів, упродовж яких спостерігались норми прибутку цінних паперів – роки, місяці або тижні); t –індекс номеру періоду ($t = \overline{1, T}$); C_t, C_{t-1} – вартість цінних паперів у період t і $t - 1$ відповідно; D_t – дивіденди, нараховані у період t :

$$\text{А) } r_t = \frac{C_t + C_{t-1} + D_t}{C_{t-1}} \cdot 100\%;$$

$$\text{Б) } r_t = \frac{\sum_{t=1}^T C_t + C_{t-1} + D_t}{C_{t-1}} \cdot 100\%;$$

$$\text{В) } r_t = \frac{C_t - C_{t-1} + D_t}{C_{t-1}} \cdot 100\%;$$

$$\text{Г) } r_t = \frac{\sum_{t=1}^T C_t - C_{t-1} + D_t}{C_{t-1}} \cdot 100\%.$$

Очікувана норма прибутку цінних паперів – це:

А) сума добутків очікуваних норм прибутку цінних паперів на частки цінних паперів, що включаються до портфеля;

Б) сума квадратів очікуваних норм прибутку цінних паперів на частки цінних паперів, що включаються до портфеля;

В) сума квадратів відхилень норм прибутку цінних паперів, включених до портфеля від математичних очікувань;

Г) сума норм прибутку цінних паперів, включених до портфеля.

4 Загальний ризик портфеля цінних паперів в процесі його диверсифікованості можна:

А) цілком усунути;

Б) частково усунути;

В) взагалі ризик не може бути усунутий.

5 З ростом числа видів цінних паперів, включених у портфель, ризик портфеля обмежений і наближається до:

А) 0,5;

Б) 0;

В) 1;

Г) вірна відповідь відсутня.

Література [2, 4-6, 10].

Практичне заняття 7

УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ БАНКУ

Мета заняття: вивчення теоретичних засад управління персоналом банку.

Дайте відповідь на запитання:

1 Розкрийте методи управління строками та обсягами активів та зобов'язань банку.

2 У чому полягає збалансований і незбалансований за строками підхід до управління активами і пасивами?

3 Якими є основні положення геп-менеджменту? Які проблеми виникають у процесі практичного застосування геп-менеджменту?

4 Як здійснюється управління відсотковим ризиком банку за допомогою дюрації? Розкрийте метод імунізації балансу банку.

5 Які функції виконує казначейство банку в процесі управління активами і пасивами?

Оберіть правильну відповідь:

1 Метою банківського менеджменту у сфері управління пасивами банку є:

А) залучення потрібного обсягу коштів за найвищою ціною для фінансування активних операцій банку у запланованому ним обсязі;

Б) встановлення граничних розмірів депозитної бази, її місця в ресурсному потенціалі банку та засобах реалізації стратегічних цілей банку;

В) залучення потрібного обсягу коштів за найменшою ціною для фінансування активних операцій банку у запланованому ним обсязі;

Г) формування портфеля депозитних послуг, різноманітних форм і методів здійснення цих заходів, визначення його конкурентних позицій на

даному сегменті ринку і забезпечення стійкості та надійності ресурсної бази;

Д) правильна відповідь відсутня.

2 Коефіцієнти, що використовуються при аналізі стабільності ресурсної бази банку:

А) коефіцієнт трансформації залишків на рахунках у строкові депозити;

Б) середній термін збереження грошових коштів на рахунках;

В) показник рівня осідання коштів у вкладах;

Г) коефіцієнт трансформації короткострокових ресурсів у довгострокові інвестиції;

Д) всі відповіді правильні.

3 Мета управління активами і пасивами банку – це:

А) підтримка платоспроможності банку, тобто здатності надавати готівку для запланованих та випадкових потреб і виконувати зобов'язання в разі їх виникнення;

Б) запобігання несанкціонованим ризикам, які можуть завдати збитків, зокрема відсоткового, валютного, кредитного тощо;

В) забезпечення рівня доходів від активних та пасивних операцій, достатнього для покриття витрат по депозитах (боргах) і досягнення необхідного рівня прибутковості акціонерного капіталу.

4 Збалансована стратегія управління активами і пасивами реалізується на практиці застосуванням спеціальних підходів, таких як:

А) леверидж;

Б) концентрація;

В) метод управління розривом.

5 Незбалансоване за строками управління активами і пасивами обов'язково супроводжується:

А) зростанням ризиків;

- Б) зростанням доходів;
- В) зниженням ризиків з ростом доходів;
- Г) усе залежить від кон'юнктури ринку.

6 Управління активами і пасивами банку на основі розриву між чутливими до зміни відсоткових ставок активів і чутливими до зміни відсоткових ставок пасивів – це:

- А) ГЕП-менеджмент;
- Б) дюрація;
- В) резервування;
- Г) спред.

7 При використанні методу загального фонду необхідно:

- А) розподілити всі ресурси за джерелами формування залежно від оборотності за рахунками;
- Б) за кожним із джерел не встановлюють вимоги збереження фіксованої частки ресурсів у ліквідній формі;
- В) об'єднати кошти з кожного джерела на фінансування відповідних активів.

Література [2, 9].

РОЗРАХУНКОВІ ЗАВДАННЯ

З КУРСУ «БАНКІВСЬКИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

Завдання 1. Банком здійснена емісія акцій у відповідності із оголошеним засновниками статутним фондом комерційного банку в сумі 500 млн грн. У шестимісячний термін передплати було реалізовано акцій на суму 370 млн грн. Чи був визнаний дійсним даний випуск акцій та зареєстрований статутний фонд?

Розв'язання:

Для того щоб визначити, чи був випуск акцій визнаний дійсним і чи був зареєстрований статутний фонд, слід звернутися до законодавства країни, де здійснюється цей процес.

Емісія акцій: Це означає видання акцій компанією. У нашому випадку, банк здійснив емісію акцій на суму 500 млн грн.

Передплата акцій: Виручка від передплати акцій склала 370 млн грн. Це означає, що інвестори купили акції на цю суму.

Реєстрація статутного фонду: Після того, як передплата акцій завершена, зазвичай потрібно провести процедуру реєстрації статутного фонду згідно з вимогами законодавства. Це означає, що необхідно звернутися до відповідного регулюючого органу і надати необхідні документи для реєстрації змін у статутному фонді.

Якщо всі необхідні процедури і вимоги були виконані, то емісія акцій визнається дійсною, а статутний фонд банку буде зареєстрованим у відповідності до обсягу передплати акцій.

Проте, для отримання точної інформації про статус емісії акцій та реєстрацію статутного фонду вам слід звернутися до відповідних органів регулювання або отримати консультацію від юридичного фахівця.

Завдання 2. Визначити розмір регулятивного капіталу та порівняти його з нормативним значенням на основі таких даних:

основний капітал банку – 460 млн грн;

додатковий капітал – 200 млн грн;

фактично сформований резерв за інвестиційними операціями – 30 млн грн;

розрахункова сума резерву, що має бути створений за активними операціями (кредитування) – 50 млн грн;

відвернення – 30 млн грн;

збиток минулого року – 80 млн грн.

Зробити відповідні висновки.

Розв'язання:

Для визначення розміру регулятивного капіталу та порівняння його з нормативним значенням можемо скористатися формулою, яка використовується для розрахунку капіталу у банківській сфері:

Регулятивний капітал = Основний капітал + Додатковий капітал + Фактично сформований резерв за інвестиційними операціями – Розрахункова сума резерву за активними операціями – Відвернення – Збиток минулого року.

Підставимо відомі значення:

Регулятивний капітал=460 млн грн+200 млн грн+30 млн грн–50 млн грн–30 млн грн–80 млн грн.

Регулятивний капітал=530 млн грн.

Тепер можемо порівняти отриманий регулятивний капітал із нормативним значенням. Нормативні вимоги до капіталу можуть відрізнятися залежно від конкретних регуляторних органів та регіону, але зазвичай вони виражаються у відсотках від активів банку. Наприклад, якщо нормативний капітал становить 10 % від активів банку, то ми можемо

порівняти 530 млн грн (отриманий регулятивний капітал) із 10 % від суми активів банку.

Завдання 3. Вкладник розмістив свої кошти в розмірі 10000 грн на строковий депозит в банк «Скарбничка» терміном на 6 місяців підставку 14,5 % річних з щомісячним нарахуванням простих відсотків. Якою буде сума відсотків на кінець визначеного терміну? Яку суму відсотків вкладник буде отримувати щомісячно?

Розв'язання:

Щоб визначити суму відсотків на кінець терміну депозиту і суму відсотків, які вкладник отримує щомісячно, спочатку потрібно визначити загальну суму відсотків, яку вкладник отримає за весь період.

Формула для обчислення простих відсотків:

$$\text{Відсотки} = P \times R \times T : 100,$$

де P – початкова сума вкладу (в даному випадку 10000 грн),

R – процентна ставка за період (в даному випадку 14,5 % річних),

T – тривалість вкладу у роках (в даному випадку 6 місяців).

Розрахуємо загальну суму відсотків за весь період:

$$\text{Відсотки} = 10000 \times 14.5 \times 0.5 : 100 = 725.$$

Отже, загальна сума відсотків за весь період складе 725 грн.

Тепер розрахуємо суму відсотків, яку вкладник отримує щомісячно:

$$\text{Відсотки щомісячно} = (P \times R) : (12 \times 100).$$

де P та R залишаються тими ж самими (початкова сума вкладу і процентна ставка), але тепер 12 відображає кількість місяців у році.

$$\text{Відсотки щомісячно} = (10000 \times 14.5) : (12 \times 100) = 120.83 \text{ грн.}$$

Отже, вкладник отримує 120.83 грн відсотків щомісячно.

Завдання 4. Банк залучає депозит фізичної особи у розмірі 14000 грн на три місяці на термін з 01 вересня до 01 грудня за складною відсотковою ставкою 15 % річних із капіталізацією відсотків щомісячно. Відсотки нараховуються в останній день місяця і сплачуються при погашенні депозиту. Кількість днів згідно з угодою розраховується за методом «факт/факт» (англійський). Необхідно нарахувати відсотковий дохід за кожен місяць та обчислити платіж по закінченні терміну дії депозитної угоди.

Розв'язання:

Для розрахунку відсотків за кожен місяць та платежу по закінченні терміну дії депозитної угоди, спочатку розрахуємо відсотки за кожен місяць:

Вересень:

Кількість днів у вересні: 30

Відсоткова ставка за місяць: $15 \% / 12 \text{ місяців} = 1.25 \% \text{ на місяць}$

Відсотковий дохід за вересень: $14000 \text{ грн} * 1.25 \% = 175 \text{ грн}$

Жовтень:

Кількість днів у жовтні: 31

Відсоткова ставка за місяць: $15 \% / 12 \text{ місяців} = 1.25 \% \text{ на місяць}$

Відсотковий дохід за жовтень: $14000 \text{ грн} * 1.25 \% = 175 \text{ грн}$

Листопад:

Кількість днів у листопаді: 30

Відсоткова ставка за місяць: $15 \% / 12 \text{ місяців} = 1.25 \% \text{ на місяць}$

Відсотковий дохід за листопад: $14000 \text{ грн} * 1.25 \% = 175 \text{ грн}$

Тепер знайдемо суму відсотків за весь термін дії депозиту:

Сума відсотків = 175 грн (вересень) + 175 грн (жовтень) + 175 грн (листопад) = 525 грн.

Отже, відсотковий дохід за кожен місяць складає 175 грн, а загальний відсотковий дохід за весь термін дії депозиту становить 525 грн.

Платіж по закінченню терміну дії депозитної угоди буде рівний сумі депозиту плюс сума відсотків: Платіж = 14000 грн + 525 грн = 14525 грн.

Отже, вкладник отримає 525 грн відсотків, що виплатяться разом з основною сумою депозиту у розмірі 14525 грн по закінченні терміну дії депозитної угоди.

Завдання 5. Банк «Фінанси та кредит» 01 березня поточного року видав короткотерміновий кредит юридичній особі МП «Богдан» на суму 100000 грн під 24 % річних терміном до 01 вересня поточного року. Визначити суму нарахованих відсотків, використовуючи методи їх нарахування «30/360», «факт/360» та «факт/факт» методи. Які з цих методів вигідні банку, а які позичальнику?

Розв'язання:

Для розрахунку суми нарахованих відсотків використаємо різні методи нарахування залежно від умов кредитування:

Метод нарахування «30/360»: за цим методом розрахунки ведуться на основі 360 днів у році і приймається, що кожний місяць складається з 30 днів.

Кількість днів між 01 березня та 01 вересня: 6 місяців * 30 днів/місяць = 180 днів.

Сума нарахованих відсотків за кредит:

$$100000 \times 24 \% \times 180 : 360 = 12000 \text{ грн.}$$

Метод нарахування «факт/360»: в цьому методі розрахунки ведуться на основі фактичної кількості днів у році (360 днів).

Сума нарахованих відсотків за кредит:

$100000 \times 24 \% \times 184 : 360 = 12266$ грн (184 дні між 01 березня та 01 вересня).

Метод нарахування «факт/факт»: цей метод використовує фактичну кількість днів у році для розрахунку процентів.

Кількість днів між 01 березня та 01 вересня: 184 дні.

Сума нарахованих відсотків за кредит:

$$100000 \times 24 \% \times 184 : 365 = 12098 \text{ грн.}$$

Отже, вигідність методів для банку та позичальника може бути такою:

Метод нарахування «30/360» може бути вигідним для банку, оскільки він призводить до меншої суми нарахованих процентів (12000 грн).

Метод нарахування «факт/360» та «факт/факт» можуть бути вигідні для позичальника, оскільки вони призводять до більшої суми нарахованих процентів (12266 грн та 12098 грн відповідно), що може зменшити витрати на виплату відсотків за кредит.

Список рекомендованої літератури

- 1 Фінансовий менеджмент банку: навч. посіб. / В. М. Лачкова, Л. І. Лачкова, І. Л. Шевчук. Харків: Видавець Іванченко І. С., 2017. 180 с.
- 2 Банківський менеджмент: питання теорії та практики: монографія / О. А. Криклій, Н. Г. Маслак, О. М. Пожар та ін. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2011. 152 с.
- 3 Фінансовий менеджмент у банку: навч. посіб. / за ред. І. Г. Сокиринської, Т. О. Журавльової. Дніпропетровськ: Пороги, 2016. 192 с.
- 4 Фінансовий менеджмент у банках: навч. посіб. для студ. 5 курсу всіх форм навч. спец. «Банківська справа» / уклад. Н. В. Тарасевич. Одеса: ОДЕУ; Ротапринт, 2008. 182 с.
- 5 Банківський менеджмент: підруч. / за ред. О. А. Кириченка, В. І. Міщенко. Київ: Знання, 2005. 832 с.
- 6 Банківська справа: підруч. / І. О. Лютий, А. С. Криклій, В. І. Міщенко та ін.; за заг. ред. І. О. Лютого. Київ: Видавн.-поліграфіч. центр «Київський Університет», 2009. 384 с.
- 7 Череп А. В., Андросова О. Ф. Банківські операції: навч. посіб. Київ: Кондор, 2008. 410 с.
- 8 Версаль Н. І. Фінансовий менеджмент у банку: практикум. Київ: ЦП «Компринт», 2015. 144 с.
- 9 Примостка Л. О. Фінансовий менеджмент у банку: підруч. Вид. 3-тє, доп. і перероб. Київ: КНЕУ, 2012. 338 с.
- 10 Система ризик-менеджменту в банках: теоретичні та методологічні аспекти: монографія / за ред. В. В. Коваленко. Одеса: ОНЕУ, 2017. 304 с.
- 11 Управління банківською інвестиційною діяльністю: монографія / за ред. С. К. Реверчука. Львів: Тріада плюс, 2007. 194 с.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА ЗАВДАННЯ
до практичних занять з дисципліни
«БАНКІВСЬКИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

Відповідальний за випуск Карачарова К. А.

Підписано до друку 22.04.2024 р.

Умовн. друк. арк. 2,0. Тираж . Замовлення № .

Видавець та виготовлювач Український державний університет
залізничного транспорту,

61050, Харків-50, майдан Фейєрбаха,7.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6100 від 21.03.2018 р.